

Zondag 24 november 2019, zondag **Voleinding**

Handelingen 17: 22 t/m 34

PG de Hoeksteen

Ds. Hanneke Ouwerkerk

Gemeente van Christus,

Ruthie en Lucille groeien op in het onooglijke Amerikaanse plaatsje Fingerbone. Alleen de naam al. Afgelegen, ver van het rumoer van de grote steden. En binnen de gemeenschap van Fingerbone vormen Ruthie en Lucille met hun tante Sylvie nog eens een eilandje op zichzelf, vervreemd van de dorpsgenoten die hen vanaf een afstandje bekijken.

Zij leven met verhalen van oudsher. Over ouders en voorouders, herinneringen aan wie voorbij gegaan zijn. Over grootvader weten ze dat hij bij een treinongeluk in het meer terecht is gekomen. De trein is nooit meer gevonden, evenals de lichamen. Geborgen op de bodem van het meer. Grootmoeder overleed in haar slaap. Moeder kwam om bij een auto-ongeluk.

Zo leven Ruthie en Lucille in de eenzaamheid van een vergeten dorpje, aangetrokken door het mysterieuze meer, en de donkere bossen. Marilynne Robinson schrijft erover in het boek 'Een huishouden'.

“Misschien dat we allen een wederopstanding verwachtten.” zegt Ruthie ergens in het boek. “Misschien verwachtten we dat er een trein uit het water omhoog zou komen. De reizigers zouden aankomen, kalm ten aanzien van hun terugkeer in het licht. Laten we zeggen dat deze wederopstanding algemeen genoeg was om mijn grootmoeder en moeder te omvatten.”

Misschien dat we een wederopstanding verwachtten. Een leven voorbij de dood. Een terugkeer in het licht.

Ach, wat zijn het? Mijmeringen van een meisje die haar geliefden verloren is. Geen vrede kan vinden in de dood. Naïeve gedachten die je haar niet kwalijk kunt nemen.

Of is het iets anders? Ligt er in haar woorden een stille hoop verborgen, dat elk mensenleven terugkeert in het licht. De hoop op verrijzenis?

Zo staat Paulus op de Areopagus, midden tussen de filosofen, en sluit zijn gesprek met hen af door over opstanding te beginnen. Het is het breekpunt van het gesprek. Bijna iedereen haakt af. Het meisje Ruthie mijmert maar wat voor zich uit, niemand die haar hoort. Maar Paulus staat daar temidden van intellectuelen en denkers en zoekers. Opstanding. Een tegendraadser thema is er niet te bedenken bij de Grieken. Met al hun macht en kennis en listen, zijn al hun goden niet opgewassen tegen de dood. Veel is mogelijk, maar tegen de dood kan geen god op.

Paulus is hier op zijn meest kwetsbaar, en dat weet hij. Veel draadjes konden ze aan elkaar verbinden, er was nieuwsgierigheid en toenadering. Maar hier, daar waar het je voorstellingsvermogen te boven gaat, loopt het stuk. En je kunt het je misschien al te goed voorstellen ook. Zo vreemd als opstanding voor de Grieken was, zo vreemd dat is dat voor ons toch net zo goed.

Je bent kwetsbaar, als je verwacht of hoopt of bidt dat God zal ingrijpen in je leven. Uiteindelijk sta je er alleen voor, en denk ik al snel vanuit mijn eigen mogelijkheden, of onmogelijkheden. Het vraagt nogal wat, om je open te stellen voor die andere werkelijkheid, die van God komt.

En tegelijk, soms kom je op een punt in je leven, een diepte ervaring, die je zo dicht bij de afgrond brengt, en je een andere werkelijkheid doet vermoeden. Soms ben je zo dicht bij de dood, na een ongeluk, bij het sterfbed van je moeder, aan het graf, dat al je denken in verwarring raakt. En er iets door je gesloten denken heen breekt, waarvan je vermoed dat het van gene zijde komt. Van God? Een engel?

Voor de Joden lag het anders. Zij kenden de verwachting dat aan het einde der tijden de rechtvaardigen opgewekt zullen worden. Een sterke hoop dat er herstel van het leven zou

zijn. Onrecht dat voorgoed tot zwijgen wordt gebracht. En ergens haakt Paulus daarbij aan. De opstanding van Jezus verbindt hij aan gerechtigheid.

Omdat God Jezus heeft opgewekt uit de dood, verzekert Hij ons ervan dat er recht gedaan zal worden. Het onrecht dat Jezus in zijn dood is aangedaan, herstelt God door Hem te doen opstaan. En dat is goed nieuws voor elk mens die verlangt naar gerechtigheid, naar herstel, naar heelheid.

De voortdurende vraag, in elke tijd, in elk leven, is de vraag naar goed en kwaad. Zal het ooit nog wat worden? Zal het goede, het rechtvaardige, zal dat zich doorzetten, of is alles en iedereen uiteindelijk gedoemd ten onder te gaan? Soms word je bitter, en cynisch. Is er geen mens meer die je vertrouwt. Soms word je strijdlustig, moralistisch, hoogdravend.

In jonge mensen die strijden voor het klimaat, tegen kapitalisme, zie je soms iets van die verbetenheid. Je herkent het misschien wel, bij jezelf, of in je klas. Onder die verbetenheid ligt misschien wel de angst dat alles tevergeefs is. Of juist de hoop, dat het goede toch moet baanbreken.

Om al die vragen, die angst en die hoop, gaat het in het evangelie. En precies daarom zegt Paulus: Jezus is geloofwaardig. Zijn verrijzenis is een voorbode van Gods nieuwe wereld. Een aankondiging dat jouw hoop, en je verlangen naar goedheid en gerechtigheid, niet tevergeefs zijn.

Daarom hangt alles aan de opstanding van Jezus. Ons gesloten leven, van geboorte, leven en dood, wordt door de verrijzenis van Christus doorbroken. Als Christus niet is opgestaan, dan is het christelijk geloof een vergissing. Dan kunnen we beter proberen het absurde leven zo leefbaar mogelijk te maken, zo mensenlijk mogelijk proberen te leven, en dat is het dan. Dat is dan al heel wat. Maar dan is onze hoop dat er gerechtigheid zal zijn, en dat het goede zal overwinnen, die hoop is dan nergens op gegrond. Die kun je dan beter laten varen.

Maar Paulus zegt: dat maakt Jezus nou zo geloofwaardig. Zijn opstanding. Uitgerekend zijn opstanding, waar je misschien eerder op stuk loopt, en door in verwarring raakt. Jezus

verrijzenis maakt Hem zo geloofwaardig. Omdat het een voorbode is van wat God belooft: zie, Ik maak alle dingen nieuw.

Paulus prikkelt de Grieken, en de Joden, en ook ons 21e eeuwse denken, waarin de opstanding net zo veel vragen oproept als toen. Maar vergis je niet. Opstanding is geen voortzetting van dit leven. Geen eeuwig leven op de manier zoals het leven hier is. Nee, het is een bestaan aan de andere kant. Jezus is de eerste die het koninkrijk van God is binnengaan, de nieuwe wereld die ons tegemoet komt. Zijn opstanding is een belofte: achter Hem aan zullen wij die nieuwe wereld betreden.

Hoe dat zal zijn? Wat weten wij daarvan. Het is niet voor niets dat Jezus niet naar de aarde kon terugkeren. Hij behoorde bij een andere werkelijkheid. Net als onze doden, die ons zijn voorgegaan, en in dat rijk van God zijn. Wij kunnen hen niet meer zien, zij kunnen niet meer bij ons zijn.

Zoals Christus verrezen is, zo zullen wij sterven, en met Hem mee opstaan in een nieuw leven. Dat gaat al onze voorstellingen te boven. Zoals een zaadje zich verhoudt tot een volgroeide plant, zo verhoudt ons leven hier, zich tot de toekomst. Ons leven is een zaadje, en draagt de kiem van voltooiing in zich. Maar de voltooiing staat voor ons nog uit. Wij wachten op de dag dat wij in Christus voltooid zullen worden. En met ons heel de mensheid, en heel de schepping.

En de vraag die Paulus bij ons neerlegt, bij de Grieken en de Joden, de denkers, de atheïsten en de Godzoekers, de vraag die hij neerlegt: kun je daarvoor openstaan? Voor de verwachting van de wederopstanding.

Als Jezus opgewekt is, dan kun je rekenen op Gods trouw. Het verbond dat God met Abraham sloot, en met Noach, en met elk mensenkind opnieuw, het verbond waarin Hij trouw belooft, dat eindigt niet na de dood. Jezus maakt zichtbaar dat de trouw van God verder reikt, dan mijn leven en mijn dood.

Maar juist de dood bevraagt die trouw van God, en wordt door Paulus daarom ook de grootste vijand genoemd. De dood verplettert soms al je hoop. Het zwijgen van God beangstigt je. En in elk mensenleven blijven er vragen openstaan.

Hoe leef ik dan mijn leven, op de plek waar ik woon, met de mensen om mij heen?

Met een open vizier. Levend uit de hoop dat het goede niet tevergeefs is, meer nog, dat God een God van het leven is, over de grens van tijd en ruimte heen. En achter Christus aan gaan wij op weg, de nieuwe dag tegemoet.

Augustinus zegt het zo: Het einde zal geen avond zijn, maar een eeuwigdurende achtste dag. Dag van de verrijzenis. Amen.